Motion

1981/82: 1607

Olof Palme m. fl.

Tekoindustrin

1. De senaste årens tekopolitik och utvecklingen i branschen

Vad som framför allt präglat de borgerliga regeringarnas tekopolitik är det stora avståndet mellan de uttalade ambitionerna å ena sidan och de konkreta insatserna och den verkliga situationen i branschen å den andra. Regeringen har, utan att öppet redovisa en förändrad uppfattning om målen för tekopolitiken, passivt accepterat en utomordentligt snabb försvagning av tekoindustrin. En rekapitulation av de senaste årens riksdagsbehandling av tekofrågorna relaterad till utvecklingen inom branschen ger en god bild av detta.

Riksdagen gav i december 1978 regeringen i uppdrag att utarbeta en övergripande plan för samhällets insatser på tekoområdet. Planen skulle grundas på såväl försörjningspolitiska som arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska bedömningar. Den skulle syfta till att nuvarande produktionsvolym i allt väsentligt skulle bibehållas och vidare innehålla förslag till åtgärder ägnade att underlätta att strukturförändringar kunde ske i socialt acceptabla former med hänsynstagande till den regionala balansen.

Vid behandlingen av regeringens proposition om åtgärder för tekoindustrin under våren 1979 konstaterade riksdagen att den presenterade propositionen inte motsvarade de uppställda kraven. Riksdagen begärde därför på nytt att en plan, med det angivna innehållet, skulle utarbetas av regeringen.

Näringsutskottet uttalade att det för en bestående vändning till det bättre av utvecklingen inom tekoindustrin krävs långsiktiga samhällsinsatser av en annan storleksordning än den regeringen förordat i propositionen. Även under förutsättning att det s. k. äldrestödet skulle bibehållas oförändrat beräknades sysselsättningen i branschen minska med ca 15 % under en treårsperiod. Utskottet konstaterade att en sysselsättningsnedgång i den takten inte kan anses stå i överensstämmelse med riksdagens tidigare formulerade krav.

Riksdagen gav som sin mening regeringen till känna vad utskottet anfört. Med anledning av riksdagsbeslutet tillsattes utredningar avseende dels den långsiktiga planeringen av de statliga åtgärderna för tekoindustrin, dels vissa delfrågor inom området.

Från socialdemokratisk sida tog vi i januari 1980 i en partimotion på nytt upp tekofrågorna. Vi pekade i motionen på att regeringen på flera av de

punkter, där beslut om åtgärder fattats av riksdagen, ännu inte sett till att besluten blivit genomförda.

I motionen framhölls vidare att den efterfrågeförbättring, som kunnat noteras för tekoindustrins del, ingalunda kunde förväntas bli bestående. Nedgången i antalet varsel om driftsinskränkningar och uppbromsningen av sysselsättningsnedgången måste ses som konjunkturbetingade, och det fanns uppenbara risker för en snabb försämring av situationen i branschen. Dessutom fortsatte ökningen av importen i snabb takt. Vi menade därför från socialdemokratiskt håll att det fanns anledning att omedelbart sätta in vissa åtgärder för att stärka tekoindustrins ställning och redovisade förslag till sådana åtgärder.

En annan sak som togs upp i motionen var inriktningen av det pågående utredningsarbetet på tekoområdet. Enligt socialdemokratisk uppfattning borde utredningsarbetet klarare än vad som skett genom direktiven inriktas på att diskutera tänkbara åtgärder – deras effekter och behovet av åtgärder i relation till uppställda mål. I motionen redovisades en rad åtgärder, som föreslogs bli föremål för prövning i det pågående utredningsarbetet.

Näringsutskottet avvisade de socialdemokratiska förslagen bl. a. med hänsyn till att resultaten av det pågående utredningsarbetet borde avvaktas. Beträffande behovet av omedelbara åtgärder för branschen hänvisades till att tekoindustrins situation i vad avser produktionsvolym och antal sysselsatta förbättrats under det senaste halvåret. Riksdagens borgerliga majoritet gick på utskottets linje, och de socialdemokratiska förslagen avvisades.

Förbättringen i tekoindustrins situation blev kortvarig. Redan under våren 1980 började orderingången falla. Produktionen vände nedåt under andra halvåret 1980 och nedgången fortsatte under 1981. Också för första halvåret 1982 räknar branschen med en fortsatt försvagning av orderingången från hemmamarknaden och med ytterligare minskning i produktionsvolymen.

Krisen inom tekoindustrin har alltså fördjupats under de två senaste åren. Från socialdemokratisk sida tog vi i januari 1981 åter upp tekofrågorna. På en rad konkreta punkter krävde vi åtgärder från regeringens sida. Vi hänvisade därvid bl. a. till tekodelegationens bedömningar och förslag till åtgärder.

Den borgerliga majoriteten i näringsutskottet avvisade de socialdemokratiska kraven, delvis med hänvisning till pågående utredningsarbete, delvis av andra skäl. Man hävdar att det mål för produktionsvolymen som tidigare uppställts av riksdagen i allt väsentligt kunnat uppfyllas. Utskottsmajoriteten fann inte anledning att revidera riksdagens tidigare ställningstagande i fråga om produktionsnivån. Samtidigt som man alltså hävdade att målet för tekopolitiken i stort sett uppfyllts ställde man sig bakom regeringens förslag att ändra beteckningen "mål" till "riktmärke". Det är svårt att se någon annan avsikt med förändringen än att den skulle göra det mindre stötande att i praktiken sänka ambitionerna i tekopolitiken.

Riksdagens borgerliga majoritet fastställde förändringen och gick också i

övrigt emot de socialdemokratiska förslagen till åtgärder för stöd till tekoindustrin.

Under fjolåret upphörde tekodelegationens arbete. Huruvida det kommer att återupptas är oklart. En rad förslag till åtgärder som delegationen lagt fram har åtminstone tills vidare inte genomförts eller ens tagits upp till seriös prövning av regeringen. Den proposition om tekoindustrin som aviserades så sent som i höstas kommer uppenbarligen inte att läggas fram. Detta är mycket anmärkningsvärt och kan inte uppfattas på annat sätt än att regeringen överger tekoindustrin.

I en socialdemokratisk partimotion hösten 1981 angående kapitaltillskott till vissa statliga företag tog vi särskilt upp Eisers situation. Vi framhöll att situationen inom tekoindustrin som helhet motiverar omfattande statliga insatser. Vad beträffar Eiserkoncernen sade vi att det är angeläget att säkerställa att den snäva inriktningen av regeringens proposition om de statliga företagen inte leder till att Eisers situation ytterligare förvärras. Eiser måste tilldelas kapital så att inte företagets existens äventyras. Vi krävde därför ett särskilt uttalande av riksdagen av innebörden att regeringen skulle vidta snabba och ordentliga åtgärder som säkrar Eisers fortlevnad och produktion i Sverige.

Den borgerliga majoriteten har sålunda avvisat huvudparten av de socialdemokratiska förslagen till åtgärder för tekoindustrin. Några alternativa förslag till insatser för att bryta den negativa utvecklingen i branschen har inte redovisats från borgerligt håll. I stället för att genom ökade insatser försöka komma till rätta med problemen, har de borgerliga regeringarna steg för steg dragit ner ambitionerna.

Situationen i tekoindustrin är i dag utomordentligt allvarlig med hög och ökande arbetslöshet och med en mängd varsel om personalinskränkningar och företagsnedläggningar. Vi står inför en fortsatt försämring av läget inom branschen. Trots detta redovisar regeringen i budgetpropositionen en avrustning av de statliga insatserna i branschen. Vi har därför anledning att åter föra fram våra tidigare förslag.

Utgångspunkten för våra förslag är att det av riksdagen beslutade målet för branschens utveckling skall gälla. Att målet nu betecknas som "riktmärke" kan enligt vår uppfattning inte innebära att statsmakterna är befriade från ansvaret för att effektiva åtgärder sätts in för att förbättra branschens situation.

Det måste vara regeringens ansvar att redovisa en bedömning av utvecklingen i branschen ställd i relation till det mål eller riktmärke som lagts fast av riksdagen. Vi vill i det sammanhanget erinra om att planeringen, enligt riksdagens beslut, skall grundas på försörjningspolitiska, arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska bedömningar. I den mån man bedömer att det krävs statliga insatser för att uppnå den ambitionsnivå som angivits av riksdagen, måste det vara regeringens uppgift att till riksdagen lägga fram förslag om sådana insatser. Detta bör ges regeringen till känna.

När det gäller anslagen till det ekonomiska försvaret, som ju bl. a. har betydelse för tekoindustrin, avser vi att återkomma senare under våren. Vi vill erinra om att de socialdemokratiska ledamöterna i 1978 års försvarskommitté yrkat en högre ekonomisk nivå för ekonomiskt försvar än de borgerliga ledamöterna.

2. Tekoindustrins behandling i budgetpropositionen

I den nu föreliggande budgetpropositionen redovisar regeringen förslag som innebär en påtaglig försämring av de statliga insatserna till tekoindustrin.

Branschprogrammet innehåller ett program för att stimulera branschens export. Också åtgärder för att stödja tekoföretagens marknadsföring på hemmamarknaden ingår i branschprogrammet, som dessutom omfattar stöd till forsknings- och utvecklingsverksamhet, olika dataprojekt, designaktiviteter m. m. Statens industriverk, som administrerar branschprogrammet, har för budgetåret 1982/83 begärt ett anslag på 65 milj. kr., vilket är en ökning på 25 milj. kr. jämfört med innevarande budgetår. Ökningen skulle bl. a. utnyttjas för en satsning på åtgärder för att öka marknadsandelarna på hemmamarknaden.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen i stället en nedskärning av anslaget till branschprogrammet för tekoindustrin med 2 milj. kr.

Statens industriverk handhar också ett anslag som avser lån till rationaliseringsinvesteringar inom konfektionsindustrin. Innevarande budgetår har 10 milj. kr. anvisats för ändamålet. Det har emellertid visat sig att lånen efterfrågats i så stor utsträckning att en ökning av anslaget vore motiverad. För budgetåret 1982/83 har industriverket begärt ett anslag på 20 milj. kr.

Regeringen tar helt enkelt bort detta anslag. Det sker utan kommentarer i budgetpropositionen.

Från socialdemokratisk sida menar vi att det är helt felaktigt att, på det sätt som nu sker, skära ned de offensiva insatserna i tekoindustrin. Vi har tidigare framhållit det önskvärda i en ökad betoning av det utvecklingsinriktade stödet till branschen.

Vi menar att branschprogrammet bör få ökade resurser, så att den aviserade – och i hög grad önskvärda – satsningen på hemmamarknaden verkligen kan komma till stånd. Vi föreslår därför en ökning av anslagen till branschprogrammet för tekoindustrin med 10 milj. kr. för nästa budgetår.

Vad gäller lånen till rationaliseringsinvesteringar inom konfektionsindustrin ser vi det som angeläget att den verksamheten kan fortsätta. Vi föreslår att 20 milj. kr. anslås för bugetåret 1982/83.

Av tekniska skäl läggs vårt yrkande beträffande branschprogrammet för tekoindustrin i partimotionen angående näringspolitik.

3. Äldrestödet

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att det görs en regeländring i bidragskonstruktionen för äldrestödet som innebär att den lägsta åldersgränsen för att bidrag får lämnas höjs från 50 till 51 år.

Från socialdemokratisk sida har vi tidigare hävdat att en nedtrappning av äldrestödet bör kombineras med en ökad satsning på offensiva statliga insatser i branschen. Någon sådan satsning föreslås inte från regeringens sida. Med hänsyn härtill och till den allmänt sett mycket besvärliga situationen i tekoindustrin i dag, menar vi att förändringen av villkoren för äldrestödet inte bör genomföras. Den nuvarande åldersgränsen – 50 år – bör bibehållas. Med utgångspunkt från tidigare erfarenheter av kostnaderna för äldrestödet bedömer vi att det är möjligt att bibehålla nuvarande regler utan att gå utöver det av regeringen föreslagna anslaget på 300 milj. kr. för nästa budgetår.

Vad gäller avtrappningen av äldrestödet återkommer vi i avsnittet om planeringen på tekoområdet.

4. Planeringen på tekoområdet

Som tidigare påpekats avbröts tekodelegationens arbete i höstas. All planeringsverksamhet verkar nu ha upphört. Vi har från socialdemokratisk sida tidigare pekat på behovet av en sammanhållen planering på tekoområdet – en planering som självklart skall utmynna i konkreta åtgärder. Enligt vår uppfattning bör tekodelegationens arbete återupptas. Regeringen bör ge direktiv som innebär att en långsiktig planering för tekoområdet genomförs. Vi vill här föra fram vår syn på planeringens innehåll.

Det kan enligt vår uppfattning vara motiverat att nu göra en *utvärdering av* erfarenheterna av *branschprogrammet*. Frågor som därvid bör tas upp är den praktiska effekten av olika aktiviteter, värdet av genomförda delbranschstudier som underlag för programaktiviteter och effekten av insatserna från regional- och industripolitiska synpunkter.

Vi vill emellertid understryka att en sådan utvärdering inte får medföra att formerna för arbetet inom branschprogrammet låses fast under utvärderingsperioden. Det är nödvändigt att ständigt söka nya vägar för stödverksamheten.

Ett område som enligt vår uppfattning bör få utökat utrymme inom branschprogrammet är stödet till *marknadsföring på hemmamarknaden*. Man bör eftersträva att finna sådana former för det statliga stödet att samarbetet mellan skilda företag uppmuntras – ett samarbete som på sikt kan utsträckas till andra områden än marknadsföringens.

Man bör vidare försöka utforma stödet på ett sådant sätt att det enbart riktas till den del av företagens produktion som utförs inom landet.

En sida av stödet till marknadsföring på hemmamarknaden bör vara att

öka samarbetet mellan branschen och detaljhandeln. Det bör vara en uppgift inom ramen för branschprogrammet att pröva olika former för sådant samarbete.

Vi har från socialdemokratisk sida tidigare påtalat de speciella säsongmässiga likviditetsproblem som tekoindustrin utsätts för och föreslagit att en särskild *lånegaranti för säsongkrediter* inrättas. Våra förslag har avvisats, varför problemet fortfarande kvarstår. Det bör vara en uppgift för de utredande myndigheterna att redovisa förslag till lösningar på dessa särskilda likviditetsproblem.

Utvecklingen av en långsiktigt konkurrenskraftig tekoindustri innefattar oundvikligen betydande strukturella förändringar inom branschen. För att dessa förändringar skall kunna genomföras i former, som är godtagbara från sociala och sysselsättningsmässiga utgångspunkter, krävs instrument som syftar till att i akuta krissituationer skapa rådrum för olika typer av samhällsinsatser.

Under de svåra krisåren 1977 och 1978 ställdes en rad anställda inom tekoindustrin utan arbete därför att det inte fanns företag som ville gå in och satsa pengar i en så osäker bransch. I dessa krissituationer lyckades man inte finna nya ägare till företag, där möjlighet till rekonstruktion förelåg. Vid generationsskiften kunde i flera fall driften inte fortsättas.

Vi har flera gånger tidigare påpekat detta förhållande och krävt att ett statligt ägt *saneringsbolag* för tekoindustrin skall inrättas. Detta bolag skall ha till uppgift att övergångsvis driva företag och att rekonstruera företag och söka finna nya ägare. Vi har också i det sammanhanget krävt inrättande av särskilda tekostrukturlån, av samma typ som funnits inom skoindustrin. Dessa förslag bör tas upp i det fortsatta planeringsarbetet.

En viktig fråga i det fortsatta planeringsarbetet för tekobranschen blir därför att finna sådana former för avtrappningen av äldrestödet att en neddragning av äldrestödet balanseras av en verklig satsning på offensiva åtgärder. Det är också viktigt att förändringarna inte blir alltför häftiga för branschens företag. Det gäller dels takten i, dels tidpunkten för avtrappningen.

En annan uppgift i planeringsarbetet blir att analysera och utarbeta förslag till stödformer som kan avlösa äldrestödet. En fråga som därvid bör prövas är om äldrestödet bör avlösas av ett produktionsstöd av den typ som används i skoindustrin.

Vad som här sagts om förslag som bör tas upp i det fortsatta planeringsarbetet för tekoindustrin bör ges regeringen till känna.

5. Handelspolitiska åtgärder

De internationella förhandlingarna om ett nytt *multifiberavtal* har nu avslutats. Det finns uppgifter som tyder på att någon egentlig bedömning av det nya avtalets konsekvenser inte kan göras innan nya bilaterala avtal på

tekoområdet framförhandlats. Vi förutsätter att regeringen så snart som möjligt redovisar läget i förhandlingarna på tekoområdet.

Vi krävde från socialdemokratisk sida i fjol att ett förslag till globalkvotering skulle utarbetas. Detta som en beredskapsåtgärd för den händelse ett nytt multifiberavtal inte skulle komma till stånd eller ett sådant avtal skulle få en utformning som inte kan accepteras från svensk sida. Kommerskollegium skulle ges i uppdrag att, i enlighet med tekodelegationens förslag, utarbeta ett *konkret förslag till globalarrangemang* exkl. EG- och EFTA-området.

Näringsutskottet avstyrkte vårt förslag, men den borgerliga majoriteten ville därvid inte utesluta möjligheten att en övergång till ett globalkontingentsystem skulle kunna bli aktuell.

Från socialdemokratiskt håll menar vi att vårt förslag bör genomföras. Utformningen av det nya multifiberavtalet kan komma att innebära att bilaterala avtal får ökad betydelse. I den situationen skulle det vara en fördel om ett konkret förslag om ett globalarrangemang snarast utarbetades. Vi för därför åter fram detta förslag.

En annan fråga som vid flera tillfällen aktualiserats i socialdemokratiska motioner rör *ursprungsmärkning av kläder*. Med anledning av riksdagsbeslutet våren 1979 tillsattes i början av 1980 en utredning med uppgift att utforma förslag till bestämmelser rörande ursprungsmärkning. Utredningen är nu avslutad och har remissbehandlats. Det finns ingen anledning att ytterligare fördröja riksdagsbehandlingen av frågan. Vi påpekade redan i fjol att behandlingen tagit onödigt lång tid. Ett förslag bör presenteras för riksdagen under våren. Detta bör ges regeringen till känna.

Tekodelegationen har pekat på behovet av en breddning och effektivisering av det nuvarande handelspolitiska begränsningssystemet. En breddning av systemet skulle för det första kunna innebära att det utvidgades till att omfatta *fler länder*, med vilka bilaterala handelsavtal skulle upprättas. Breddningen skulle för det andra kunna innebära att *varuomfattningen* i begränsningssystemet utökades.

Behovet av en *effektivisering av begränsningssystemet* är av allt att döma betydande. Det visas bl. a. av en utredning från Brottsförebyggande rådet, Ekonomisk brottslighet vid import och export. Uppenbarligen finns det för importörerna i många situationer starka ekonomiska incitament att söka kringgå gällande begränsningsregler. Samtidigt är möjligheterna till kontroll av reglernas efterlevnad utomordentligt begränsade. Enligt socialdemokratisk uppfattning finns det därför starka skäl att utan dröjsmål genomföra åtgärder för att effektivisera begränsningssystemet. För en rad åtgärder finns det redan nu ett fullt tillfredsställande underlag för beslut.

Ett av kontrollproblemen hänför sig till svårigheten att fastställa i vilket land en importerad vara producerats. Det förekommer att varor producerade i länder med vilka Sverige har begränsningsavtal importeras till Sverige över ett tredje land. På det sättet kringgås begränsningssystemet. För att komma till rätta med detta problem har tekodelegationen föreslagit att

åtgärder bör vidtas för att *importlicens eller särskilt ursprungsintyg* i vissa angivna fall bör krävas för varor från EG och EFTA.

De europeiska länderna går alltmer över till outward processing, dvs. man skär till kläder inom exempelvis EG-området, låter därefter sy plagget i statshandelsländerna eller Fjärran Östern och tar det tillbaka hem. Därefter exporteras varorna. Några internationella regler för vilket ursprung sådana varor skall anses ha finns inte. Vad som sker på detta område måste klarläggas.

Ett annat kontrollproblem hänger samman med att de exporterande länderna inte alltid på ett tillfredsställande sätt kontrollerar att begränsningsavtalen följs. Tekodelegationen föreslår därför att krav uppställs på en *förbättrad rapportering* från exportländerna. Om inte tillfredsställande garantier kan erhållas för ett effektivt handhavande av exportkvoteringen bör administrationen av begränsningarna övertas av Sverige. Tekodelegationen föreslår också att ökade resurser avdelas för kontroll i Sverige både hos tullverket och kommerskollegium.

Vi vill från socialdemokratisk sida aktualisera ytterligare två förslag i syfte att effektivisera kontrollen av tekoimporten. Det ena förslaget gäller det s. k. *hemtagningssystemet*, som innebär att det i samband med införseln av varan från tullverkets sida endast görs enstaka varukontroller, medan tulldeklaration lämnas senare. Det förekommer att varupartiet vid tidpunkten för lämnandet av tulldeklarationen redan har distribuerats från importörens laget ut till olika köpare. Genom detta förfarande försvåras naturligtvis tullkontrollen i utomordentligt hög grad. Möjligheterna att exempelvis kontrollera att det importerade partiet svarar mot vad som licensierats blir obetydliga. Vi menar därför att våra ambitioner att kontrollera tekoimporten motiverar att hemtagningssystemet slopas för varor inom tekoområdet.

Vårt andra förslag innebär ett krav på ökade möjligheter till *samarbete* mellan tullverket och kommerskollegium. Tullverket kan vid nu gällande bestämmelser till beskattningsmyndigheter överlämna uppgifter beträffande enskilda företags import (och även export). Någon möjlighet att överlämna motsvarande uppgifter till kommerskollegium föreligger f. n. inte. En sådan överföring av information om företags import skulle förbättra möjligheterna att kontrollera att gällande importbestämmelser följs. Det är enligt vår uppfattning svårt att se något skäl för att inte öppna en sådan informationsmöjlighet mellan de båda myndigheterna.

Riksdagen ställde sig i våras inte helt avvisande till en del av våra förslag till effektivisering av begränsningssystemet. Man var emellertid inte beredd att omedelbart genomföra något av förslagen utan förhöll sig avvaktande.

Från socialdemokratisk sida ser vi inget skäl att dröja med genomförande av förslagen. Vi menar därför att riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att snarast framlägga förslag till effektivisering av begränsningssystemet för tekoimport i enlighet med vad som här anförts. Självfallet bör man samtidigt se över om förändringarna medför krav på ökade resurser vid tullverket.

Ett annat område där åtgärder enligt vår uppfattning utan dröjsmål bör sättas in gäller *prissättningen i beklädnadsdetaljhandeln*. Riksdagen har vid ett flertal tillfällen behandlat frågan. Det procentpåslag som större delen av beklädnadsdetaljhandeln tillämpar missgynnar svensktillverkade varor.

Riksdagen har uppdragit åt regeringen att försöka att på frivillig bas nå en överenskommelse med detaljhandeln om en ändrad prissättning. Dessa förhandlingar har misslyckats. Pris- och kartellnämnden har också i en omfattande utredning visat att priserna inte kalkyleras på ett kostnadsmässigt motiverat sätt.

Från socialdemokratisk sida har vi flera gånger påpekat att möjligheterna att nå fram till en tillfredsställande prissättning inom beklädnadsdetaljhandeln sammanhänger med möjligheterna för samhället att ingripa. Så länge det inte finns lagstiftning att tillgå om prissättningen inom beklädnadsdetaljhandeln är det omöjligt att komma till rätta med problemet. Riksdagen bör därför begära lagstiftning om att beklädnadsdetaljhandeln skall tillämpa en kostnadsmässigt motiverad prissättningsmetod.

Vi har tidigare vid flera tillfällen pekat på att en tillräckligt kraftig begränsning av tekoimporten möjligen inte kan åstadkommas med mindre Sverige inför ett system med importlicensiering, som innebär mer *långtgående krav på importörerna* att också handla med svenska varor. Licenserna skulle gälla import från länder utanför EG- och EFTA-området och sannolikt även statshandelsländerna. Man skulle eftersträva att fördela lincenserna på ett sådant sätt att den totala importen av vederbörande företags försäljning inte uppgår till mer än 70 % av försäljningsvärdet. Därvid bör bl. a. övervägas huruvida importlicenser i första hand skall tilldelas företag i försäljnings- eller tillverkningsledet eller en kombination av dessa.

Vi upprepar här vårt tidigare krav att regeringen bör ge kommerskollegium i uppdrag att utarbeta ett sådant system för importreglerna. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Åtgärder på utbildningsområdet

Utbildningsfrågorna är naturligtvis väsentliga om tekoindustrins konkurrenskraft skall kunna förbättras. Den snabba nedgången i sysselsättningen leder inte till att behovet av utbildning minskar – det visar erfarenheten både från tekoindustrin och andra branscher med sysselsättningsproblem. Detta framgår också klart av tekodelegationens redogörelser.

Enligt den skattning som tekodelegationen gjort – och som av delegationen själv betecknas som grov, men kanske försiktig – skulle det finnas ett rekryteringsbehov inom tekoindustrin på omkring 5 000 personer per år. Därav skulle 4 000 utgöras av arbetare och 1 000 av tjänstemän.

Delegationen föreslog bl. a. att en YTH-linje för utbildning på tekoområdet skulle inrättas vid högskolan i Borås. UHÄ har föreslagit att en tvåårig

allmän utbildningslinje, textil- och konfektionstekniklinjen, jämte påbyggnadsutbildning, inrättas. Tekodelegationen och UHÄ har också föreslagit att Textilinstitutet, som nu har landstingskommunalt huvudmannaskap, förstatligas och inordnas i högskolan i Borås. Delegationen anser att detta skall ske fr. o. m. den 1 juli 1982.

Från socialdemokratiskt håll krävde vi redan för två år sedan att en YTH-linje inom tekoområdet skulle startas i Borås.

I budgetpropositionen framhålls det angelägna i att en utbildning av hög kvalitet inrättas för tekoområdet. Där föreslås att det inrättas två allmänna utbildningslinjer förlagda till Borås, dels en textil- och konfektionstekniklinje omfattande 80 poäng, dels en textil- och konfektionsindustrilinje (YTH) omfattande 60 poäng. I propositionen föreslås att de båda utbildningslinjerna av planeringsskäl inrättas först budgetåret 1983/84.

Förslaget om en överföring av Textilinstitutet från landstinget till staten avvisas däremot i budgetpropositionen. I dagens ansträngda statsfinansiella läge finns, enligt vad som sägs i budgetpropositionen, inget utrymme för ett förstatligande av Textilinstitutet.

Från socialdemokratiskt håll vidhåller vi uppfattningen att Textilinstitutet bör förstatligas. En hänvisning till statsfinansiella skäl är enligt vår uppfattning inte rimlig om man anser att institutet bör finnas kvar, vilket förordats av såväl Tekodelegationen som UHÄ, och vilket också förefaller vara regeringens uppfattning.

7. Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts hemställs *

1. att riksdagen som som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om regeringens ansvar för att förslag till åtgärder presenteras till riksdagen,
2. att riksdagen till *Lån till rationaliseringsinvesteringar inom konfektionsindustrin* (industridepartementet) för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslag som bör tas upp i det fortsatta utrednings- och planeringsarbetet på tekoområdet,
4. att riksdagen hos regeringen begär att kommerskollegium får i uppdrag att under innevarande år utarbeta ett konkret förslag till ett rent globalarrangemang exkl. EG- och EFTA-området,
5. att riksdagen hos regeringen begär att förslag till regler för ursprungsmärkning av kläder presenteras för riksdagen under innevarande riksmöte,

*Se även motion 1981/82:1608.

6. att riksdagen begär att regeringen snarast framlägger förslag till effektivisering av begränsningssystemet för tekoimport i enlighet med vad i motionen anförts,
7. att riksdagen från regeringen begär förslag till lagstiftning i fråga om prissättningsmetoder inom beklädnadshandeln,
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett system för importreglering med långtgående krav på importörerna.

Stockholm den 25 januari 1982

OLOF PALME (s)

CURT BOSTRÖM (s)	MAJ-LIS LANDBERG (s)
INGVAR CARLSSON (s)	ESSEN LINDAHL (s)
HANS GUSTAFSSON (s)	LISA MATTSON (s)
LILLY HANSSON (s)	THAGE PETERSON (s)
LENA HJELM-WALLÉN (s)	ANNA-GRETA SKANTZ (s)
PAUL JANSSON (s)	INGVAR SVANBERG (s)
GÖRAN KARLSSON (s)	LARS ULANDER (s)
OLLE WESTBERG (s) i Hofors	VALTER KRISTENSON (s)